

BEKENDE NEDERLANDERS OP DEN EN RUST

Wim Krommenhoek

Copyright 2020 W. Krommenhoek

Wie nu over de paden van Den en Rust loopt staat er vrijwel niet bij stil dat onder zijn voeten, te midden van vele anderen, de overschotten rusten van de culturele en wetenschappelijke elite van de afgelopen eeuw. Mensen die in hun tijd bekende Nederlanders waren, schrijvers, journalisten, musici, beeldhouwers en schilders, wetenschappers, architecten, politici en vakbondsleiders. Zij bepaalden in hun tijd het

culturele leven en drukten veelal een stempel op het dagelijks gebeuren om hen heen. En zie, binnen enkele generaties zijn ze geheel of voor een deel vergeten. Aardse roem beklijft niet, onderscheidingen en eretekens hebben geen waarde meer, hun leven is voltooid verleden tijd.

Daarom willen wij een aantal van hen die op Den en Rust in Bilthoven hun laatste rustplaats hebben gevonden, nog eens kort onder de aandacht brengen. Wellicht zullen een aantal lezers, en dan vooral de ouderen, zich een aantal toen bekende Nederlanders herinneren en zich verbazen over de snelheid en onherroepelijkheid waarmee de tijd hen heeft uitgewist.

Hieronder volgt een korte levensbeschrijving van 35 Nederlanders die op zeer uiteenlopende gebieden hun sporen hebben verdiend. Bij sommigen zal de lezer een oh-ja ervaring beleven, terwijl anderen al geheel uit de herinnering verdwenen zijn.

ARIE JAN SCHOUWENAAR (1912-1962) EN JOHANNA FREDERIKA SCHOUWENAAR-FRANSSEN (1909-1995): MARINE EN POLITIEK

Na een carrière bij de marine, o.a. als duikbootcommandant tijdens de Tweede Wereldoorlog, en een studie Nederlands Recht in Leiden, begon hij een praktijk als advocaat en procureur in Den Haag en werd in datzelfde jaar lid van de Tweede Kamer waar hij optrad als marinewoordvoerder van de PvdA fractie in de Tweede Kamer. In deze functie liet hij zich kritisch uit over de uitgaven voor de marine omdat die naar zijn mening niet voortvloeiden uit NAVO-verplichtingen. Hij was gehuwd met Jo Franssen, minister en Eerste Kamerlid. Hij overleed plotseling op 50-jarige leeftijd in 1962.

Jo Schouwenaar-Franssen studeerde klassieke talen in Leiden en na een carrière bij het onderwijs kwam zij in 1956 in de Eerste Kamer voor de VVD en in 1961 in

het Europese Parlement. Hoogtepunt van haar carrière was haar ministerschap van Maatschappelijk Werk in de jaren 1963-65 als opvolgster van Marga Klompé in het 1e kabinet Marijnen. Na haar ministerschap keerde zij terug naar het onderwijs en de Eerste Kamer, waar zij het voorzitterschap van de vaste commissie voor Cultuur en Recreatie ter hand nam.

Zij is in de periode 1956-70 in vele functie voor de VVD actief geweest. Zo was zij o.a. voorzitter van het Nederlands Vrouwencomité (NVC), van de commissie Cultuur en Recreatie en de Vereniging van Vrouwen met een Academische Opleiding (VVAO). Ook is haar naam verbonden aan de Woonwagenwet en een in 1965 samen met de toenmalige minister Scholten een met succes verdedigd voorstel tot wijziging van de Geldschieterswet. Zij overleed in 1995 op 86-jarige leeftijd in Bilthoven.

ARTHUR DEL PRADO (1931-2016): PIONIER COMPUTERCHIPS DIE SILICON VALLEY NAAR NEDERLAND HAALDE

Geboren in Indonesië in 1931 werd Arthur del Prado na de oorlog in Nederland herenigd met zijn familie en studeerde vervolgens scheikunde en economie. In 1954 vervolgde hij zijn studie aan de Harvard Business School in de VS. Terug in Europa richtte hij in 1964 het bedrijf ASM International op (ASMI) op dat als bedrijf productiemachines voor de halfgeleiderindustrie produceerde. Als volgende stap werd op zijn initiatief de halfgeleidertak van Philips zelfstandig gemaakt en hiermee was de basis gelegd voor het

huidige ASML (Advanced Semiconductor Materials Lithography). Van alle computerchips die wereldwijd worden gemaakt wordt meer dan de helft gemaakt met machines van ASML. Ze worden toegepast in zowel professionele apparatuur als consumentengoederen notebooks, mobiele telefoons etc.

Del Prado was pionier in de wereld van computerchips lang voor de opkomst van personal computers en mobiele telefoons. Van hem kan gezegd worden dat hij Silicon Valley naar Nederland heeft gebracht.

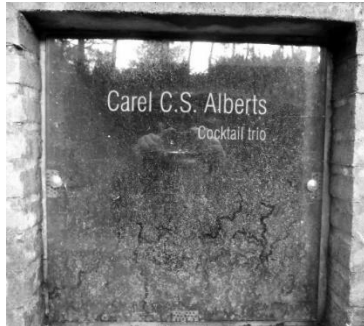
CAREL CORNELIS SALOMON ALBERTS (1927-2006): TJONGEJONGEJONGE WAT EEN SPRONGEN

Carel Alberts (in het midden) werd in 1927 geboren in een muzikale familie, zijn vader was violist en had een orkest. Al vroeg begon hij contrabas te spelen en kort na de oorlog ging hij stage lopen bij het Amsterdams Symfonie Orkest onder leiding van Piet van Egmond. In 1951 richtte hij samen met Ad van de Geyn en Tonny More het Cocktail Trio op dat in de jaren vijftig, zestig en zeventig een grote populariteit kende. Zanger en gitarist Tonny More groeide uit tot het gezicht van het trio, Ad van de Geyn verzorgde de composities en Carel Alberts was de clown van het gezelschap. Vanaf 1954 was het

Cocktail Trio regelmatig te gast in diverse radioprogramma's zoals *Radio Ziekenbezoek*, samen met de Selvera's in het programma *Palet* van Joop Koopman en in de Snip en Snaprevue *Harte Troef*.

Voorjaar 1961 scoorden ze hun grootste hit *Op een Kangoeroe Eiland*, een bewerking van de Amerikaanse hit *Tie me Kangaroo Down*, en bereikten ze de Nederlandse Top 10. Dat gebeurde ook met *Batje Vier* (De uitvinder van het bier), waarvan de zin "Leve de man die het bier uitvond" een populaire

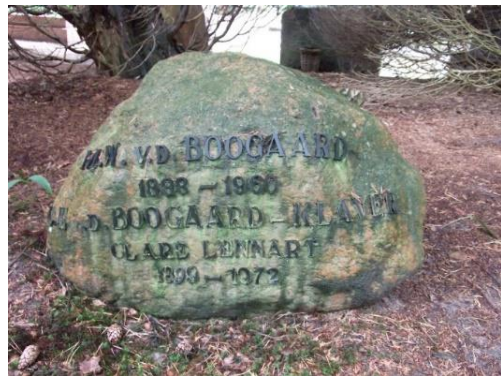
kreet werd in ons land. Het *Vlooiencircus* (tjongejongejonge wat een sprongen) uit 1965 groeide, overgenomen door Winifred Atwell, zelfs uit tot een wereldhit. Maar ook liedjes als *Grote Beer* en *Wie heeft de Sleutel van de Jukebox gezien* waren mateloos populair in die dagen. Behalve liedjes van eigen bodem stonden Amerikaanse hits met een pakkende Nederlandse tekst op het repertoire.

Eind jaren zestig begint het succes af te nemen. Bekend worden ze dan nog met een tv-spotje met de kreet "Leve de man van de SRV, van je hieperdepiep hooray". Na het overlijden van Tonny More in 1985 viel het trio snel uiteen. Carel Alberts gaat verder onder de naam *Sans Souci*, maar de tijden van grote bekendheid en succes zijn definitief voorbij. Alberts overlijdt in 2006 op 78-jarige leeftijd aan kanker.

CLARE LENNART, PSEUDONIEM VAN CLARA HELENA KLAVER (1899-1972): LIEFDE, SCHRIJVEN EN VERTALEN

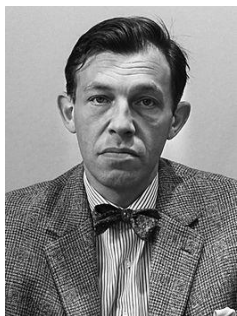
Clare Lennart was de dochter van de kunstschilder Luite Klaver. Na het behalen van haar onderwijsacte in 1918 werkte ze o.a. in Utrecht waar ze haar toekomstige man leerde kennen, maar omdat deze nog gehuwd was en zijn echtgenote niet wilde scheiden, kwam Lennart in

conflict met het gemeentebestuur en besloot ze ontslag te nemen. Vervolgens hield ze op een reeks van adressen pension en begon met schrijven. Door bemiddeling van Frans Coenen werd haar debuutverhaal *Liefde en Logica* in Groot Nederland geplaatst. Haar debuutroman volgde in 1935 met *Avontuur*. Ondertussen publiceerde ze ook in de *Groene Amsterdammer* en schreef ze jeugdliteratuur. In 1939 vertrok ze naar Rotterdam om dichtster bij haar toekomstige man te kunnen zijn, maar na het bombardement van 1940 vluchtte ze terug naar Utrecht en opende wederom een pension. Pas in 1947 kon ze eindelijk huwen met haar geliefde Wim v.d. Boogaard en in de volgende jaren schreef zij verschillende boeken. De novelle *De Twee Negerpopjes* werd in 1949 bekroond als Boekenweekgeschenk. Daarnaast deed ze veel literair vertaalwerk, o.a. Pearl Buck, Truman Capote, Charles Dickens en Dorothy Sayers werden door haar in het Nederlands vertaald. Ook was ze bestuurslid van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde en redacteur van Elseviers Weekblad, Het Parool, Het Boek van Nu en het Utrechts Nieuwsblad.

In 1960 stierf haar echtgenoot en vanaf dat moment nam haar productiviteit af. In 1972 overleed zij op 73-jarige leeftijd aan de gevolgen van een hartinfarct. Theun de Vries was een der sprekers op haar begrafenis. In Almere is een straat naar haar genoemd.

CORNELKIS JOHANNES BAPTIST JOSEPH (KEES) TRIMBOS (1020-1988): ANTI -PSYCHIATRIE

Kees Trimbos was de oudste zoon van de directeur van een betonmaatschappij. Na zijn middelbare opleiding bij de fraters in Den Bosch studeerde hij geneeskunde aan de Utrechtse Universiteit. In 1944 werd hij bij de bevrijding van Den Bosch ernstig gewond door een granaatscherf waardoor hij zijn leven lang invalide zou blijven. In 1947 deed hij zijn artsexamen, maar kon als oorlogsinvalide het vak van huisarts niet uitoefenen en belandde als gevolg hiervan in de psychiatrie. Hij ontwikkelde zich tot een belangrijk pleitbezorger voor de katholieke geestelijke volksgezondheid in ons land. In 1959 promoveerde hij op een proefschrift getiteld: Geestelijke gezondheidsleer en geestelijke gezondheidszorg, waarmee de toon van zijn werk was gezet.

Landelijke bekendheid verwierf Trimbos in de jaren zestig met zijn radiopraatjes voor de KRO onder de titel "Gehuwd en Ongehuwd" over seksuele voorlichting en opvoeding. Hij speelde daarbij ook een rol in de acceptatie van homoseksuelen in katholieke kringen. In korte tijd werd hij hierdoor een bekende Nederlander. Rond deze tijd verliet hij de Rooms-Katholieke kerk waarbinnen hij zo'n prominente rol had vervuld en die op haar beurt zowel zijn leven als carrière had bepaald. In de jaren zeventig behoorde hij tot de "antipsychiaters" die pleitten voor een ambulante geestelijke gezondheidszorg. Van 1977 tot zijn dood in 1988 was hij voorzitter van het Nederlands Centrum Geestelijke Volksgezondheid, de voorloper van het later naar hem genoemde Trimbos Instituut. Tegenwoordig is dit Instituut vooral bekend door zijn cursussen, trainingen en voorlichting over o.a. alcohol en drugs. Trimbos overleed in 1988 op 68-jarige leeftijd.

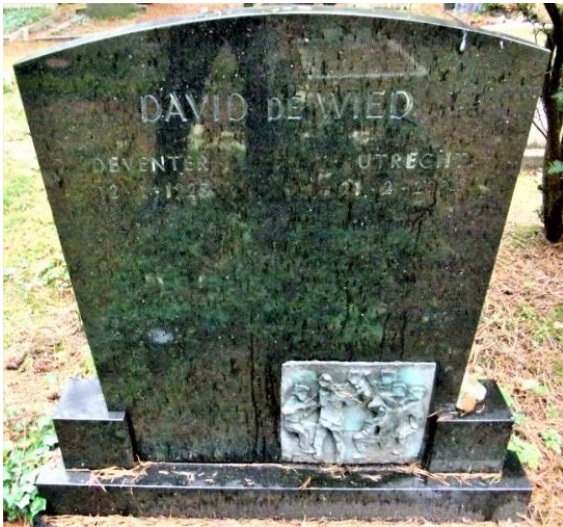

DAVID DE WIED (1925-2004): HET VERHAAL VAN DE LEERPIL

David De Wied groeide op in een Joods slagersgezin en was tijdens de oorlog ondergedoken in Wassenaar. Als gevolg van de oorlog kon hij pas in 1947 beginnen aan zijn studie geneeskunde in Groningen. Hier studeerde hij in 1955 af waarna hij in 1961 benoemd werd tot hoogleraar endocrinologie aldaar. Een aantal jaren later trok hij naar Utrecht vanwege betere onderzoeksmogelijkheden. Hier werd hij benoemd aan het Rudolf Magnus Instituut waarvan hij later directeur werd. De Wied verwierf nationaal en internationaal faam als baanbrekend onderzoeker met zijn onderzoek naar de zogenoemde neuropeptiden, kleine stukjes eiwit die zorgen voor informatieoverdracht tussen hersencellen. Daaruit vloeide in de jaren zeventig

het omstreden idee van de “leerpil” voort, een middel dat de werking van de neuropeptiden zou stimuleren waardoor leren gemakkelijker zou worden. Met Organon deed hij in dit verband onderzoek naar geneesmiddelen tegen dementie en geheugenverlies. Maar uiteindelijk slaagde men er niet in op basis van de neuropeptide ontdekking een werkzaam geneesmiddel te ontwikkelen. In 1996 ontving hij de Dr. A.H. Heinekenprijs voor medicijnen.

De Wied was lid van diverse genootschappen, waaronder de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen (KNAW). Hij was commandeur in de Orde van Oranje-Nassau en Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. In 1981 ontving hij een eredoctoraat van de State University of New York. In 2011 werd het nieuwe gebouw van de faculteit Beta-wetenschappen van de Utrechtse Universiteit naar hem vernoemd. De Wied overleed in 2004 op 79-jarige leeftijd in Utrecht.

DIRK-JAN BIJKER (1946-2001): NIETS MEER TE VERLIEZEN

De in Rotterdam geboren Dirk-Jan Bijker ontwikkelde zich na de filmacademie te hebben doorlopen tot presentator, regisseur en onafhankelijk producent. Zijn eerste werk, *In de ban van het gebeuren*, had de veranderingen in de jaren zestig in Zeeland tot onderwerp. In 1970 trad hij in dienst bij de Evangelische Omroep (EO) als televisieregisseur en cameraman. Vanaf 1979 was hij hoofd van de Dienst Evangelische en Jeugdprogramma's. In deze functie maakte hij verscheidene programma's, waaronder *Windkracht 16*. Daarnaast was hij sinds 1993 actief met eigen documentaires en talkshows en produceerde programma's als *Bijker ontmoet*, *Wittewierum* en *Niets meer te verliezen*.

Voor het laatste programma, *Niets meer te verliezen*, heeft bijgedragen tot zijn bekendheid. In deze serie voert hij een aantal gesprekken met terminale patiënten. In 2003 verschenen deze gesprekken in boekvorm. Bijker die zelf ernstige hartproblemen had, overleed in 2001 aan een hartinfarct.

DS. VAN KREVELEN: EEN BEVLOGEN DRANKBESTRIJDER VAN EEN EEUW GELEDEN

In een periode waarin alcoholmisbruik een groot sociaal probleem was, vooral onder de arbeidersbevolking, speelde Ds. Dirk van Krevelen een leidende rol in de drankbestrijding in ons land. Geboren in 1862 in Rotterdam studeerde hij theologie in Utrecht, maar voelde zich al snel aangetrokken tot de "Inwendige Zending" en dan met name op het terrein van de Christelijke drankbestrijding, waar volgens hem veel te weinig predikanten actief aan meewerkten.

Hij werd in 1902 redacteur van “Het werk der Liefde” en secretaris van het hoofdbestuur van de Nat. Chr. Geheelonthoudersvereniging, de N.C.G.O.V., een functie die hij van 1902 tot 1939 heeft bekleed. Daarnaast was hij 25 jaar voorzitter van de Ned. Ver. Hoop der Toekomst en mede oprichter van de Predikanten Geheelonthouders Vereniging. Vanaf 1904 was hij redacteur van het weekblad De Wereldstrijd en in 1907 gaf hij de stoot tot de oprichting van de bond van Prot. Chr. Drankbestrijdersverenigingen “Enkrateia”. Tenslotte stichtte hij in 1916 de Ned. Chr. Jongelieden Geheelonthoudersvereniging De Schakel op, waarvan hij vele jaren voorzitter is geweest. Ook schreef hij talloze artikelen in dag- en weekbladen en vervulde hij evenzovele spreekbeurten zoals dat toen heette.

Na zijn pensionering in 1931 woonde hij in Huis ter Heide waar hij in 1940 plotseling op 78-jarige leeftijd overleed. Daarmee verdween een bevlogen bestrijder van een groot sociaal probleem dat wij nog slechts kennen van de slogan ‘Ach Vader, niet meer’.

EDUARD VETERMAN (1901-1946): GELIQUIDEERD DOOR DE AUTORITEITEN?

Eduard (Elias) Veterman, schrijver en dramaturg, was de zoon van een Haagse verhuizer. Hij studeerde aan de Academie voor Beeldende Kunsten in Den Haag. In zijn jonge jaren schreef hij al een groots bijbels drama (Zonde), richtte een eigen toneelgezelschap op, begon een literair cabaret en schreef een roman (Hoornen van de maan) die hij zelf illustreerde. De meeste van deze ondernemingen was echter geen lang leven

beschoren en in 1935 verhuisde hij na een financieel debacle naar de Franse Riviera waar hij zijn latere vrouw ontmoette. In 1939 keerde het gezin, er was inmiddels een dochter geboren, terug naar Nederland en vestigde zich in Blaricum. Onder de pseudoniemen Allard van Pelt en D. Rawde schreef hij tientallen boeken, vooral detectives, en toneelstukken. Tijdens de oorlogsjaren nam hij de naam Eduard Jacques Necker aan en maakte nu vooral valse persoonsbewijzen. Hij werd in 1943 opgepakt door de Duitsers, maar overleefde de gevangenschap omdat de Duitsers niet door hadden dat hij joods was. Na de oorlog nam Veterman geen blad voor de mond en nam de autoriteiten amateuristisch gedrag kwalijk en was van plan in een boek dat Balans der Misère zou gaan heten, de hoge politieke kopstukken in een ander daglicht te zetten. Op 26 juni 1946 schreef Veterman dat er een “vrij gore campagne” tegen hem werd gevoerd door de autoriteiten. Toen hij twee dagen later met zijn vrouw bij een verkeersongeluk met een militair voertuig om het leven kwam, werd er druk gespeculeerd over een liquidatie, vooral toen bleek dat het manuscript onvindbaar was.

ELS BORST (1932-2014): MINISTER VAN DE EUTHANASIEWET

Voordat Els Borst aan haar politieke loopbaan begon had zij al een carrière in de medische wereld achter de rug. Van 1976 tot 1985 was zij medisch directeur van het Academisch Ziekenhuis (AZU) in Utrecht, en na de fusie met het Wilhelmina Kinderziekenhuis van het Utrechts Medisch Centrum (UMC). Daarna volgde haar vicevoorzitterschap van de Gezondheidsraad en werd zij bijzonder hoogleraar aan het Amsterdams Medisch Centrum (AMC).

In 1968 was zij lid geworden van D66 voor welke partij zij in 1998 lijsttrekker was voor de Tweede Kamer

verkiezingen. In de paarse kabinetten van 1994 tot 2002 was zij minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Ook was zij in het tweede paarse kabinet vicepremier. In 2012 kreeg zij de eervolle titel Minister van Staat.

Haar meest bekende politieke wapenfeit is het tot stand brengen van de Euthanasiewet, maar ook de introductie van het Persoonsgebonden Budget is door haar toedoen tot stand gekomen. Haar einde was tragisch, zij werd in haar garage door een verwarde man vermoord. Els Borst was een markante persoonlijkheid die terecht wel de moeder van de gezondheidszorg wordt genoemd.

GEORG WILLEM VAN HEUKELOM (1870-1952): ONTWERPER EN BOUWER VAN DE INKTPOT EN DE WOUDKAPEL

Georg van Heukelom was een in Tilburg geboren ingenieur en architect, zoon van een ingenieur bij de spoorwegen. Hij bezocht de Polytechnische School (de latere TU) in Delft waar hij in 1891 afstudeerde als beste student van zijn jaar. Hij trad in dienst bij de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen waar hij een snelle carrière maakte. Hij raakte bevriend met de architect Eduard Cuypers met wie hij Het Huis oprichtte, een atelier voor decoratieve kunst geïnspireerd op het gedachtegoed van de architect H.P. Berlage. Hierin staan waarheid en eenvoud centraal. In deze periode ontwierp hij diverse stations, o.a. Maastricht. In 1913 werd Van Heukelom chef van de Dienst van Weg en Werken bij de Staatsspoorwegen en verhuisde hij naar Utrecht.

In Utrecht ontwierp hij het Derde Administratiegebouw, beter bekend als de Inktpot, dat in 1921 gereed kwam. Het was met de 21 miljoen bakstenen die uiteindelijk nodig waren, het grootste in baksteen opgetrokken gebouw in Nederland en een van de grootste in Europa. Voor de fundering werden kilometers spoorstaaf gebruikt. Ook ontwierp Van Heukelom de inrichting en meubilering van het gebouw dat hem ook in het buitenland beroemd maakte. Ondertussen ontwierp hij voor zijn nieuwe gezin, hij was in 1914 hertrouwd met de pianiste Henriëtte van den Brandeler, een woning aan de Schubertlaan in Bilthoven, de Woudzang. Hier ontving hij leden van de vrijzinnig Protestantse kring. Toen de behoefte werd gevoeld aan een eigen kerkje ontwierp hij de Woudkapel in Bilthoven die in 1924 werd ingewijd.

Van Heukelom was nu ook actief op het terrein van restauratie van Middeleeuwse gebouwen en monumenten. Zo was hij van 1922 tot 1931 betrokken bij de grootscheepse restauratie van de Domtoren. Andere door hem gerestaureerde kerken zijn de Martinikerk in Groningen en de Grote Kerk in Breda. Van Heukelom overleed in 1952 op 81-jarige leeftijd.

GERRIT THOMAS RIETVELD (1888-1964): BEGRAVEN EN HERBEGRAVEN

Gerrit Rietveld was een geboren en getogen Utrechter, zoon van een meubelmaker, die zich ontwikkelde tot zelfstandig ontwerper en vormgever. In 1918 maakte hij de voorloper van de later wereldberoemde “Rood-blauwe” stoel. In 1919 ging hij op uitnodiging van oprichter Theo van Doesburg meewerken aan het tijdschrift De Stijl. Dit blad was de spreekbuis van de nieuwe kunstbeweging de Nieuwe Beelding. De stoel werd aangepast aan de opvattingen van De Stijl en in alleen primaire kleuren geschilderd. In deze periode vestigde Rietveld zich als zelfstandig architect. In 1924 ontwierp hij samen met de binnenhuisarchitecte Truus Schröder het Rietveld-Schröderhuis in Utrecht dat nu deel uit maakt van het Centraal Museum. Rond 1930

sloot Rietveld zich aan bij Het Nieuwe Bouwen en werkte hij met Otto van Rees en Ries Mulder. Tijdens de oorlog moest hij illegaal werken omdat hij had geweigerd zich bij de Kultuurkamer te melden. Pas in de jaren vijftig, toen de belangstelling voor De Stijl weer opleefde, kreeg hij opdrachten voor overheidsgebouwen en woningbouw. In 1964 ontving hij een eredoctoraat van de TH Delft. Rietveld overleed de dag na zijn 76^e verjaardag in het Rietveld-Schröderhuis waar hij na de dood van zijn vrouw in 1957 was gaan samenwonen. De relatie met de weduwe Schröder dateerde uit de tijd dat zij samen het Rietveld-Schröderhuis hadden ontworpen en kreeg steeds meer een persoonlijk karakter.

Toen Rietveld in 1964 onder grote publieke belangstelling op Den en Rust werd begraven was de begrafenis geregeld door Truus Schröder. Toen zij in 1985 overleed, liet ze zich naast hem begraven, tot grote ergernis van Rietvelds familie.

Herbegraven van Rietveld naast zijn eigen vrouw kon niet, want haar graf in Hilversum was inmiddels geruimd. Maar toen na dertig jaar er geen nabestaanden meer leefden van de familie Schröder, besloten zij alsnog hun vader te laten herbegraven op Soestbergen in Utrecht, de stad waar hij thuis hoorde. En zo vond in 1995, dertig jaar na zijn begrafenis in Bilthoven, in kleine familiekring de herbegravenisplaats van deze veelbesproken architect. De steen, in de vorm van een lessenaar is een ontwerp van zijn zonen.

GILLES QUISPTEL (1916-2006): KENNER VAN DE NAQ HAMMADI GESCHRIFTEN

Gilles Quispel was een bekend theoloog en onderzoeker van de gnos. Hij groeide op in Kinderdijk waar zijn vader een smederij had. Hij studeerde theologie in Leiden en Groningen en promoveerde in 1943 in Utrecht op een proefschrift over Tertulianus' geschrift tegen de gnosticus Marcion. In 1951 werd hij benoemd tot hoogleraar in de kerkgeschiedenis aan de Utrechtse Universiteit. Centraal in zijn werk staat zijn onderzoek naar de verschillende bewegingen van de gnostiek. Gnostiek is de verzamelnaam voor een reeks aan religieuze stromingen binnen het vroege christendom en beleefde zijn bloeitijd in de eerste

drie eeuwen van onze jaartelling. Ze is opnieuw onder de aandacht gekomen door de vondst van ruim vijftig geschriften uit de begintijd van het christendom bij Naq Hammadi in Egypte in 1945. Quispel was autoriteit op het gebied van deze geschriften. In 1952 kocht hij voor weinig geld de zogenoemde Jung Codex die een aantal uitspraken van Jezus bevatte die volgens Quispel authentiek kunnen zijn. De teksten bevatten onder andere het Evangelie van de Waarheid. Bekend is het verhaal dat hij dankzij de inspanning van de toenmalige koningin Juliana, die zeer geïnteresseerd was in esoterie en gnostisch christendom, toegang heeft gekregen tot andere Naq Hammadi codices in Egypte. In 1956 presenteerde hij het door hem als meest waardevolle tekst beschreven Evangelie van Thomas.

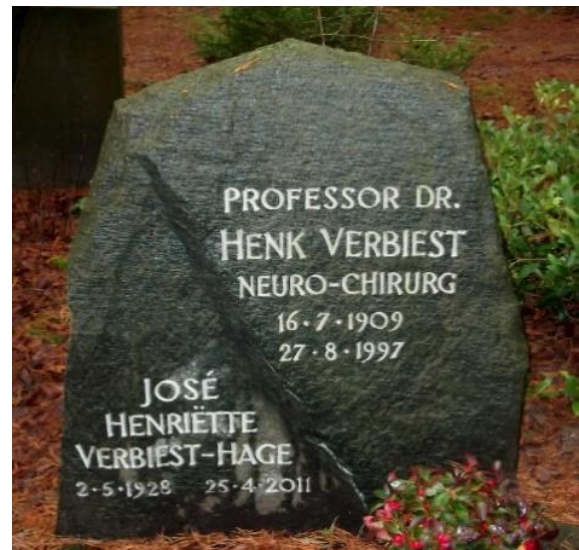
De in Bilthoven woonachtige Quispel overleed in 2006 op bijna 90-jarige leeftijd tijdens een verblijf in Egypte. Op de afsluitplaat van de nis waarin zich de asurn bevindt zijn een stralende zon als symbool voor de wederopstanding; een Keltisch kruis dat bestaat uit een kruis en een cirkel als samenvoeging van een christelijk kruis en een heidens zonnewiel; de ankh of levenskruis uit de Egyptische mythologie dat staat voor leven en onsterfelijkheid, en een aantal Griekse letters die verticaal het woord LICHT en horizontaal het woord LEVEN vormen.

HENK VERBIEST (1909-1997): ONTDEKKER VAN HET SYNDROOM VAN VERBIEST

Henk Verbiest werd in Rotterdam geboren en studeerde medicijnen in Leiden. In 1939 promoveerde hij op een proefschrift getiteld “de Invloed van het achterstrengsysteem op de tonische cortico-spinale innervatie der extremiteiten. Het buigingsverschijnsel der vingers”. In 1942 kreeg hij de leiding van de afdeling neurochirurgie van het Utrechtse Stads- en Academisch Ziekenhuis (SAZU). Na vanaf 1949 lector te zijn geweest werd hij in 1963 benoemd tot hoogleraar neurochirurgie, een ambt dat hij bekleedde tot zijn pensionering in 1981. Van zijn hand verschenen ruim 200 publicaties. Hij was een stimulerende en dominante persoonlijkheid met een indrukwekkende werkkraft.

Verbiest ontdekte dat soms het wervelkanaal aangeboren vernauwd kan zijn en wat dat voor klinische betekenis kan hebben. Hij ontwierp vervolgens een methode om de wijidte van dit kanaal te meten. Het verschijnsel wordt naar hem het syndroom van Verbiest genoemd. Ook was hij de ontdekker van het ziektebeeld van de zogenaamde lumbale kanaalstenose. Zijn verdiensten zijn ook in het buitenland erkend, zo was hij ereprofessor aan de Baylor universiteit te Houston, commandeur van verdienste in Italië, en visiting professor aan diverse buitenlandse universiteiten. In Nederland werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Hij was sinds 1969 lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. In 1997 overleed Verbiest op 88-jarige leeftijd te Utrecht.

HERMANN WALTHER VON DER DUNK (1928-2018): EEN GROOT VERTELLER

In 1937 ontvluchtte het gezin Von der Dunk Nazi-Duitsland naar Nederland en streek neer in Bilthoven. Hier doorliep de jonge Hermann de middelbare school om vervolgens geschiedenis in Utrecht te gaan studeren bij de bekende historicus Pieter Geyl. In 1967 werd hij in Utrecht benoemd tot hoogleraar in de contemporaine geschiedenis. De 19^e eeuw heeft altijd zijn grootste belangstelling gehad. In 1990 trad hij vervroegd uit en werd actief publicist. Hij schreef diverse monografieën en werkte mee aan handboeken en encyclopedieën. In 1995 ontving hij de Goethe-

medaille van het Duitse Goethe Instituut.

Von der Dunk was een groot verteller die talloze boeken schreef. Tot zijn bekendste werken behoren *De Verdwijnende Hemel* uit 2000, over de cultuur van Europa in de twintigste eeuw, dat door velen gezien wordt als zijn magnum opus, en *De Wereld als Getal* en andere broze zekerheden uit 2016. Hierin wordt de vraag gesteld in hoeverre de geschiedenis de toets van wetenschappelijke kritiek kan doorstaan, dan wel zekerheid bieden in een technologische consumptie maatschappij. Hij stierf in 2018 op 89-jarige leeftijd in Bilthoven.

INA BOUDIER BAKKER (1875-1966): DE KLOP OP DE DEUR, KONINGIN VAN DE DAMESROMAN

(Katrina) Ina Boudier-Bakkers schrijverscarrière duurde zestig jaar, van 1902 tot 1962. Na een onderwijsacte en het toonkunstenaarsdiploma voor zang behaald te hebben, huwt ze in 1902 met Henry Boudier en woont op diverse plaatsen tot ze zich in 1929 vestigen aan de Oudegracht in Utrecht. Hier woonde ze tot haar overlijden in 1966 op 91-jarige leeftijd. De kinderloze schrijfster blijft tot op hoge leeftijd actief en nog tijdens haar leven wordt er in 1960 een straat naar haar genoemd. Haar meest bekende en meest gelezen werk was de familieroman *De Klop op de Deur* uit 1930 die in 1970 nog bewerkt werd voor televisie. Andere boeken van haar zijn *Kinderen* (1905), *Bloesem* (1912), *Het*

Spiegeltje (1917), Goud uit Stro (1950), Kleine Kruisvaart (1955), Finale (1957) en Momenten (1961). In 1963 werd haar gehele oeuvre bekroond met de Tollensprijs.

Wanneer haar werk bij een stroming zou moeten worden ingedeeld, is dat het huiskamerrealisme of de damesroman, de door ter Braak geïntroduceerde naam voor een vlot leesbaar realistisch verhaal met veel detailbeschrijvingen en psychologische uitweidingen. In dit genre was zij de koningin. Op haar liggende grafsteen is een bronzen medaillon met haar afbeelding en profiel en de tekst INA BOUDIER BAKKER aangebracht.

J.M. DE MUINCK KEIZER (1896-1986) EN HERMINE TEN CATE (1909-2005): STAAL EN TEXTIEL

Jan Menzo de Muinck Keizer was adjunct-directeur van het familiebedrijf Demka Staalfabrieken N.V.; president-commissaris van H. ten Cate HZn en Co en president-commissaris van Nijverdal-ten Cate NV. Hij huwde in 1934 met Hermine ten Cate, telg uit het Almelose textielbedrijf ten Cate.

Demka, voluit Nederlandse Staalfabrieken v/h J.M. de Muinck Keizer, vestigde zich in 1913 aan het Merwedekanaal in het Utrechtse Zuilen, dichtbij de grootste afnemer, Werkspoor. Het bedrijf werd een van de grootste werkgevers van

Utrecht en moest na de Tweede Wereldoorlog als een van de eersten in de regio gastarbeiders aantrekken. Het familiebedrijf werd in 1964 overgenomen door Hoogovens en uiteindelijk viel het doek in 1983. Alleen de Demka-spoorbrug, een straat en een beeld van Oswald Wenckebach herinneren nog aan deze ooit grootste werkgever van Utrecht.

Ook ten Cate textiel, in de 18^e eeuw begonnen als een handelsbedrijf en in de 19^e eeuw uitgegroeid tot een belangrijk textielbedrijf, was een familiebedrijf. Na de fusie in 1957 met de Koninklijke Stoomweverij in Nijverdal werd, nadat toestemming was verleend het predicaat koninklijk te mogen voeren, de naam

veranderd in Koninklijke textielfabrieken Nijverdal-ten Cate. Ook hier groeide men snel en moesten gastarbeiders worden aangetrokken. Toen het eind jaren '60 minder ging zocht men z'n heil in diversificatie en werd een scala aan nieuwe producten op de markt gebracht waaronder kunstgrasvezels. Tenslotte ontstond na een aantal verkopen en fusies Koninklijke TenCate die tegenwoordig marktleider is in de productie van kunstgrasvezels voor sport.

Ook deze telgen uit geslachten van belangrijke invloedrijke familiebedrijven representeren een tijdvak dat definitief is afgesloten.

JACOB JAN VAN DER SCHUIT (1882-1968): DE WARE CHRISTELIJK GEREFORMEERDE KERK

Jacob Jan van der Schuit studeerde in de periode 1900-1907 theologie aan de Theologische School van de Christelijk Gereformeerde Kerken. Aansluitend deed hij zijn intrede in de Chr. Geref. Kerk van Kampen. Hij schreef veel artikelen over de positie van de Christelijk Gereformeerde Kerk in de Wekker, het officieel landelijk blad van de Chr. Geref. Kerk. Van der Schuit was van mening dat de Chr. Geref. Kerk sinds de afscheiding van de Nederlands Hervormde Kerk de enige wettige voortzetting was van de Gereformeerde Kerk sinds de Reformatie.

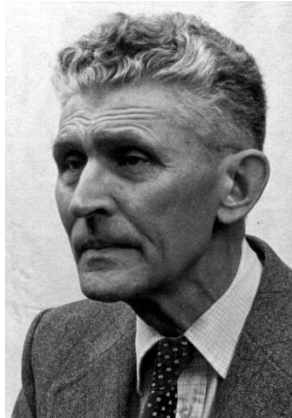
School die inmiddels naar Apeldoorn was verhuisd. Als hoofdredacteur van de Wekker was hij jarenlang de belangrijkste opiniemaker binnen de Chr. Geref. Kerk en polemiseerde met de Gereformeerde Gemeenten o.a. over

de betekenis van de doop en de verbondsleer. Waar de Gereformeerde Kerk de Tweeverbondsleer aan hangt is dat bij de Christelijk Gereformeerde Kerk de Drieverbondsleer. De Verbondsleer neemt een belangrijke plaats in binnen de gereformeerde theologie en beschrijft de verbondsmatige verhouding tussen God en mens.

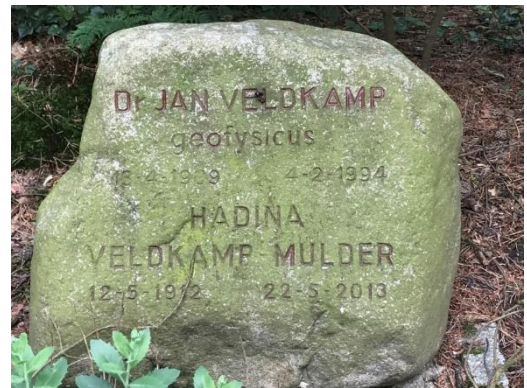
JAN VELDKAMP (1909-1994): HET GEZICHT VAN DE GEOFYSICA

Jan Veldkamp studeerde natuurkunde in Groningen en wordt in 1938 benoemd bij het KNMI, waar hij in 1941 adjunct directeur van de afdeling Seismologie en Aardmagnetisme wordt. In 1945 volgt zijn benoeming tot directeur van de afdeling Geofysica. In deze functie werkt hij aan het in kaart brengen van het aardmagnetisch veld van Nederland wat toepassing vond in het richten van kompassen voor scheep- en luchtvaart. Daarnaast startte hij de studie naar structuur en eigenschappen van de ionosfeer. In het kader van het Internationaal Geofysisch Jaar (1957/58) werden beide takken van onderzoek, het geomagnetisch- en ionosfeeronderzoek ook uitgebreid tot Nieuw Guinea en Suriname in de voormalige koloniën. Voor het onderzoek naar de wisselende polariteit van het magnetisch aardveld werd op het fort Hoofddijk, gelegen in de botanische tuin van de Utrechtse universiteit, het Paleomagnetisch Laboratorium ingericht. Ook heeft hij veel geschreven voor de popularisering van zijn vakgebied, zoals

Aardmagnetisme en Poollicht (1940), Geofysica (19650) en Continenten op drift (1988).

Veldkamp bekleedde zowel internationaal als nationaal talloze bestuursfuncties. De laatste jaren van zijn carrière was hij directeur Wetenschappelijk Onderzoek van het KNMI.

JULIUS RÖNTGEN (1881-1951): BEKEND VAN HET RÖNTGEN TRIO

Hij kwam in 1878 naar jaren later medeoprichter van het Amsterdams Conservatorium was. In 1924 kwam de familie naar Bilthoven en betrok in het jaar daarop het door zoon Frants in Amsterdamse stijl ontworpen huis

De in 1881 te Amsterdam geboren violist Julius Röntgen was de zoon van de pianist, componist en dirigent Julius Engelbert Röntgen die als jongen met beroemdheden als Johannes Brahms, Clara Schumann omging en later bevriend was met Edvard Grieg. Amsterdam waar hij enkele

Gaudeamus (Laten wij ons verheugen) aan de Gerard Doulaan. Het bijzondere aan dit huis is dat het in de vorm van een concertvleugel is gebouwd. Tot zijn dood in 1932 woonde Röntgen sr. In het huis en schreef er meer dan honderd composities. In die jaren was Gaudeamus een trefpunt van musici.

Tegenwoordig staat het huis bekend als Walter Maashuis, genoemd naar de in 1933 uit Duitsland gevluchte musicus Maas die een aantal oorlogsjaren ondergedoken zat in het huis en naderhand veel betekend heeft voor het muziekleven in Nederland. Zoon Julius is bekend van het Röntgentrio dat bestond uit Julius (viool), Engelbert (cello) en vader Julius (piano). In Bilthoven is een straat naar de familie genoemd.

PIET PIJN (1926-2002): AARTSVADER VAN DE NOORDELIJKE REALISTEN

De in 1926 in Den Haag geboren beeldhouwer en schilder Piet Pijn was de zoon van kunstschilder en restaurateur Piet in 't Hout. Van 1944 tot 1948 studeerde hij aan de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten in Den Haag. Op 17-jarige leeftijd werd hij al actief lid van de Nederlandse Kunstkring waarmee hij regelmatig exposeerde. Na zijn opleiding werkte hij als beeldhouwer, vooral in opdracht van kerken en kloosters. Pas veel later, vooral vanaf 1960, was Pijn actief als schilder. In zijn werk speelt het zonlicht een grote rol, evenals de schoonheid van het lichaam. Hij schilderde in olieverf op paneel en nog weer later, in de jaren tachtig, werkte hij in diverse technieken op papier.

typisch figuratieve stroming waar Minerva bekend door is geworden. Enkele jaren na zijn dood in 2002 werd de Stichting Piet Pijn opgericht met het doel zijn werk te beheren en tentoon te stellen. Tijdens zijn leven stelde Pijn zijn werk niet tentoon. Op zijn graf een beeldje van een liggende figuur met de tekst

KUNST WAS ZIJN LEVEN

ZIJN LEVEN WAS HAAR LEVEN

Van 1963 tot 1984 gaf Pijn les aan de Academie voor Beeldende Kunsten Minerva in Groningen. Hier zou hij de "aartsvader van de noordelijke realisten" worden, de

PIETER FEDDES HIEMSTRA (1878-1938): DE TROELSTRA VAN DE LANDARBEIDERS

Pieter Feddes (Piet) Hiemstra werd in 1878 geboren in een Fries landarbeidersgezin. Geld voor een opleiding was er niet en na als landarbeider en melker de kost te hebben verdiend vond hij in 1902 als kaasmaker een vaste baan in Leeuwarden. Hij werd lid van de Bond van Zuivelarbeiders in Nederland en al in 1904 werd hij voorzitter. Niet lang daarna werd hij gekozen in de gemeenteraad van Leeuwarden en

was de eerste socialistische wethouder aldaar. In 1919 volgde zijn benoeming tot gedeputeerde voor Friesland. In 1921 verhuisde de Bond naar Utrecht en Hiemstra verhuisde mee. In datzelfde jaar nam hij voor de SDAP plaats in de Tweede Kamer waar hij zich opwierp als woordvoerder voor de landarbeidersbelangen zoals een 48-urige werkweek, uitvoering van de Ziektewet, opname in de Veiligheidswet en de verbetering van de Landarbeiderswet en de Pachtwet. In de jaren twintig en dertig kwam hij op voor werkverschaffingsprojecten en de beloning van de daaraan deelnemende arbeiders.

Ook internationaal was Hiemstra actief voor de landarbeiderszaak en vervulde hij vele functies bij het Internationale Arbeidsbureau. Van 1927 tot 1939 was hij lid van de

Provinciale Staten van Utrecht en raadslid in de Bilt waar hij toen woonde. Aan dit zeer actieve leven kwam in 1953 een abrupt einde. Op de rouwplechtigheid noemden J.W. Albarda, de opvolger van Troelstra als leider van de SDAP, en Koos Vorrink, de voorzitter van de SDAP en later de eerste voorzitter van de PvdA, Hiemstra “de Troelstra van de landarbeiders”. Een sociaal zeer bewogen mens had ons verlaten.

PIETER JACOBUS VERDAM (1915-1998): WANT OP DE HERE ZIJN MIJN OGEN, BIJ U SCHUIL IK

Pieter Jacobus (Koos) Verdam werd in 1915 in Amsterdam geboren als zoon van een politiek actief rechter. Hij studeerde rechten aan de Vrije Universiteit (VU) aldaar en direct na de oorlog volgt zijn benoeming tot hoogleraar Romeins- en Privaatrecht aan de VU. Als lid van de Anti Revolutionaire Partij (ARP) wordt hij in 1958 lid van de Provinciale Staten van Noord Holland, tot hij in 1966 vrij onverwacht tot minister van Binnenlandse Zaken wordt benoemd. Dit ministerschap duurde maar kort want reeds het volgende jaar wordt hij lid van de Eerste Kamer, een positie die hij tot 1970 zou bekleden. In dat jaar volgt zijn benoeming tot Commissaris van de Koningin te Utrecht, welke post hij tien jaar zou bezetten. In deze functie speelde hij in 1977 met Maarten Vrolijk, minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, een rol als informateur

bij de mislukte poging een tweede kabinet Den Uyl te vormen. Daarnaast is hij nog acht jaar lid van de Staten in buitengewone dienst geweest.

De gereformeerde Verdam speelde binnen de ARP een belangrijke bestuurlijke rol als voorzitter van diverse commissies. Ook buiten de politiek was hij bestuurlijk zeer actief als voorzitter of bestuurslid van zulke uiteenlopende organisaties als de Sociaal Economische Raad (SER), de Christelijke Bond van Overheidspersoneel (CBO), de Adviescommissie Arbeidsvoorwaarden Overheidspersoneel, het College Algemene Bijstandswet, het College van Curatoren Nederlandse Politieacademie, de Stichting voor Culturele Samenwerking (Sticusa) en de Rijksdienst voor Oorlogsdocumentatie (RIOD). Daarnaast was hij diaken in de Gereformeerde Kerk.

Verdam was ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw, Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau en Grootofficier in de Orde van Oranje-Nassau. Ook had hij veel contacten met het Koninklijk Huis. Vanaf 1980 woonde hij in Bilthoven.

RIAN DE WAAL (1958-2011): FINALIST KONINGIN ELIZABETH CONCOURS

De in 1958 in Zuid Afrika geboren Rian de Waal studeerde piano aan het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam en nam deel aan diverse masterclasses. In 1983 was hij de eerste Nederlandse pianist die de finale bereikte van het prestigieuze Koningin Elizabeth Concours in Brussel. Daarop volgde een internationale carrière die begint in het Concertgebouw in Amsterdam. Recitals volgden in Duitsland, Polen, Engeland, Frankrijk, België en Amerika. In Nederland speelde hij met diverse orkesten, zoals het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het Residentieorkest. Het Noord Nederlands Orkest, het Orkest van het Oosten, het Gelders Orkest en het Brabants Orkest. Succesvolle kamermuziektournees maakte De Waal met het Da Camera ensemble

door Europa,, Amerika en Azië. Daarnaast maakte hij opnamen voor radio en televisie. Sinds 2006 was hij artistiek leider van het *Peter de Grote Festival* in Groningen en initiatiefnemer van het *Rhijnauwse Kamermuziek Festival* in Bunnik. Tevens was hij docent aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag.

Naast zijn werk als uitvoerend kunstenaar hield De Waal zich intensief bezig met pianotranscripties van muziek voor andere bezettingen. Hij gaf recitals waarin hij deze transcripties speelde en toelichtte. Ook

werkte hij aan een boek over dit onderwerp. De Waal was getrouwd met de mezzosopraan Marion van den Akker en woonde sinds 2002 op een boerderij bij Valthermond die

ingericht was als concertboerderij en waar door de stichting *Klassiek in 't Veen* georganiseerde concerten werden gegeven. Hij overleed in 2011 aan de gevolgen van een hersentumor op 53-jarige leeftijd in Utrecht.

RUDOLF KARSEMEIJER (1908-2007): MUZIEK VAN HET POLYGOONJOURNAAL

Rudolf (Ru) Karsemeijer was een Nederlandse componist en dirigent. Hij bezocht het Amsterdams Conservatorium en ging aan de slag bij de omroep als arrangeur en dirigent en was ook enige tijd organist van de Grote Kerk in Naarden. Na de oorlog werd hij muzikregisseur bij de NRU en later de NOS. Tussentijds was hij ook koordirigent bij Opera Forum. Als componist is Karsemeijer vooral bekend geworden van muziek voor non-fictiefilms zoals *De Dijk*

is dicht (1950); *Gevaert*, geschiedenis van de fotografie (1952); *Moderne architectuur in Nederland* (1954) en *Daf, made in Holland* (1972). Ook schreef hij muziek voor het Polygoonjournaal en arrangementen voor het Metropole Orkest. Daarnaast schreef hij orkestwerken, koorwerken en liederen.

Rudolfs echtgenote Aukje de Jong was lyrisch sopraan. Ze was regelmatig te horen met het Promenadeorkest onder leiding van Benedict Silbermann. Rudolf was de oudere broer van Lex Karsemeijer die bekendheid genoot als oprichter en dirigent van het meisjeskoor Sweet Sixteen dat in de jaren zestig grote populariteit genoot door het regelmatig optreden voor de NCRV radio. Hij stierf in 2007 op 99-jarige leeftijd in zijn woonplaats Hilversum.

DR. IR. WILLEM HUPKES (1880-1965): LEIDER VAN DE SPOORWEGSTAKING VAN 17 SEPTEMBER 1944

Willem Hupkes was ingenieur werktuigbouwkunde en kwam na zijn studie in dienst bij de NS. In 1938 werd hij opgenomen in de directie. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was hij president-directeur van de Nederlandse Spoorwegen. Hij speelde een leidende rol bij het uitroepen van de spoorwegstaking

van september 1944. Aan de april/mei staking van 1943 had het spoorwegpersoneel niet deelgenomen, maar door de inspanning van

Hupkes om de Nederlandse regering in Londen te motiveren een oproep via Radio Oranje te laten uitgaan, om zodoende het draagvlak voor staking onder het personeel te vergroten, kwam op 17 september 1944 het codebericht “de kinderen van Versteeg moeten onder de wol”. Versteeg was de schuilnaam voor Hupkes en de kinderen verwees naar het NS personeel. Vervolgens legden 30.000 werknemers het werk neer.

Het gevolg van de staking was dat de Duitsers weliswaar werden gehinderd in hun oorlogsactiviteit, maar het stilleggen van het treinverkeer naar West Nederland als vergelding leidde mede tot de hongerwinter van 1944/45, als gevolg waarvan circa 20.000 Nederlanders door voedselgebrek om het leven kwamen. De Dr. W. Hupkes spoorbrug over de Waal bij Zaltbommel is naar hem vernoemd.

WILLEM JAN AREND KERNKAMP (1899 – 1956): DE MINISTER VAN HET STATUUT VOOR HET KONINKRIJK

Willem Kernkamp was minister van Overzeese Rijksdelen in het derde kabinet Drees van 1952 tot zijn dood in 1956. Tijdens zijn ministerschap kwam het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden tot stand waarmee Suriname en de Nederlandse Antillen een zelfstandiger positie verkregen.

Kernkamp studeerde aanvankelijk rechten aan de Vrije Universiteit (VU) te Amsterdam en daarna Arabisch en Indisch recht. Hij promoveerde in 1935 op een proefschrift getiteld De Islam en de Vrouw.

Daarna was hij hoogleraar Arabisch en Islamkenner. Als minister wist de CHU-politicus Kernkamp de vastgelopen onderhandelingen met de “West” uit het slop te trekken en was hij verantwoordelijk voor de totstandkoming van het Statuut voor het Koninkrijk. In Utrecht is het

Kernkampplantsoen naar hem vernoemd. Zijn grafsteen is nauwelijks meer leesbaar.

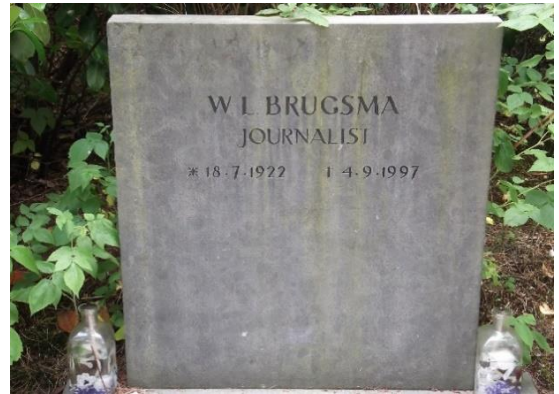

WILLEM LEONARD BRUGSMA (1922-1997): COMMENTATOR MET DE DONKERBRUINE STEM

Willem Leonard (boebie) Brugsma was schrijver, journalist en commentator die het meest herinnerd wordt als W.L. Brugsma, de landelijk radio- en televisiecommentator met de donkerbruine stem. Brugsma, die in de Tweede Wereldoorlog in het verzet zat, werd in 1942 bij een vluchtpoging naar Engeland gevangen genomen en overleefde meerdere concentratiekampen waaronder Dachau en Neuengamme. Deze ervaring heeft levenslang een stempel gedrukt op zijn denken. Na de oorlog begon hij in 1946 als journalist bij de Haagse Courant tot hij in 1954 overstapte naar de grote provinciale dagbladen. In 1965 werd hij hoofdredacteur van het weekblad Haagse Post en bleef

in deze functie tot 1975 toen hij overstapte naar de televisie. Het jaar daarop werd hij presentator en commentator van de actualiteitenrubriek Achter het Nieuws. Van 1983 tot 1986 presenteerde hij het discussieprogramma Het Capitool.

Brugsma heeft ook meerdere boeken geschreven, vooral over Europa, zoals Europa, Europa (1983), Lotgenoten: Europese verhalen (1987) en Vrede is het alleen in de pauze (1993). In 1995 ontving hij de Dr. J.P. van Praagprijs van het Humanistisch Verbond. In 1997 overleed Brugsma aan een ongeneeslijke ziekte op 75-jarige leeftijd. Prins Bernhard, met wie hij bevriend was, woonde de begrafenis bij. Brugsma woonde jarenlang in het kleine huisje aan de Soestdijkseweg 114.

WILLEM OLTMANS (1925-2004): DE EEUWIGE QUERULANT

Willem Oltmans groeide op in Bosch en Duin als zoon van een jurist. In zijn jeugdjaren kreeg hij Duitse les van mevr. Büringh-Boekhoudt die later de begeleidster van de prinsessen zou worden. Oltmans studeerde aan Nijenrode in Breukelen en Yale University. Hij begon zijn carrière bij het Algemeen Handelsblad en een jaar daarna bij United Press. Weer een jaar later werd hij correspondent voor de

Telegraaf in Rome. Hier interviewde hij Soekarno en bepleitte hij de overdracht van Nieuw Guinea aan Indonesië. Als gevolg hiervan werd hij door de Nederlandse overheid als landverrader beschouwd en verhuisde hij naar de VS. Hier schreef hij een memorandum aan president Kennedy waarop de Amerikaanse regering zich liet voorlichten door Prins Bernhard over de kwestie Nieuw Guinea. Toen vervolgens minister van Buitenlandse Zaken Joseph Luns in Washington de

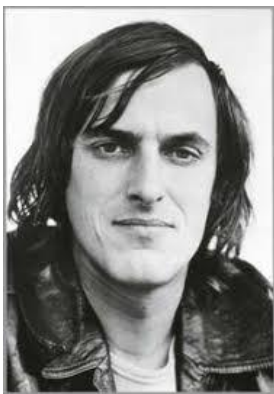

Nederlandse zaak kwam bepleiten, zou hij te verstaan hebben gekregen dat Nederland Nieuw Guinea diende te verlaten. Sinds die gebeurtenis werd Oltmans op alle mogelijke manieren door Luns tegengewerkt en vertrok hij naar Zuid Afrika. Toen hij uiteindelijk naar Nederland terugkeerde was hij een berooid man. Maar Oltmans liet het er niet bij zitten en tenslotte werd hem na een jarenlang proces tegen de Nederlandse staat in 2000 een bedrag van 8 miljoen gulden uitgekeerd ter compensatie van alle gederfde inkomsten. In de jaren negentig was hij een bekende gast in diverse televisieprogramma's waarin hij meestal zijn vete met Luns als onderwerp had. Lang heeft hij niet van zijn rehabilitatie kunnen genieten, hij overleed in 2004 door euthanasie nadat hij geruime tijd aan kanker had geleden.

Oltmans is bij zijn ouders begraven. Op de steen staat de spreuk EXEGI MONUMENTUM AERE PERENNIUS, hetgeen vrij vertaald zeggen wil: Ik heb een monument opgericht dat duurzamer is dan brons.

WILLEM ROGIER VAN OTTERLOO (1941-1988): NEDERLANDSE FILMMUZIEK

Componist, arrangeur en dirigent Rogier van Otterloo werd in 1941 in Amsterdam geboren als zoon van de componist en dirigent Willem van Otterloo. Hij studeerde piano en fluit aan het Conservatorium in Utrecht. In de jaren zestig was hij pianist bij de cabaretgroep Lurelei en schreef onder andere voor Gerard Cox en Jasperina de Jong. Bekend werd van Otterloo door zijn filmmuziek bij succesvolle

Nederlandse films als Turks Fruit (1973), Keetje Tippel (1975), Soldaat van Oranje (1977), Help, de dokter verzuipt (1979), Grijpstra en de Gier (1979) en Op Hoop van Zegen (1986). Maar ook zijn samenwerking met fluitist Thijs van Leer op diens Introspection-elpees droegen aan zijn bekendheid bij. Hij ontving tweemaal een

Edison, in 1971 en postuum in 1988. In 1980 volgde Van Otterloo Dolf van der Linden op als chef-dirigent van het

Metropole Orkest en was vijfmaal dirigent bij de Nederlandse bijdrage aan het Eurovisie Songfestival.

In 1988 overleed Rogier van Otterloo op 46-jarige leeftijd te Bilthoven aan een ongeneeslijke ziekte. In Almere is een straat naar hem genoemd.

WOLFGANG WIJDEVELD (1910-1985): OOK VEEL SCHOOLCONCERTEN EN LEZINGEN

Wolfgang Wijdeveld was de zoon van de architect en graficus Hendrik Wijdeveld en de celliste Ellen Kohn die beide hier ook begraven zijn. Zijn grootmoeder van moeders kant was de Duits-joodse pianiste Ruscha Schönfeld die als eerste in 1946 in dit graf is begraven. De sculptuur van de harp met vrouwenfiguur is haar grafmonument. Wijdeveld bezocht het Amsterdams Conservatorium en studeerde onder andere piano bij Willen Andriessen en compositie bij Willem Pijper. Van 1930 tot 1954 was hij pianist en componist bij het *Ballet der Lage Landen*. Met het ballet *Yvonne Georgi* maakte hij in 1939 een tournee naar Amerika. De periode 1940-

1947 was hij directeur van de muziekschool in Zwolle, daarna leraar piano aan het Utrechts Conservatorium en van 1966 tot 1970 eveneens aan het Arnhems Conservatorium. Tussendoor maakte hij in 1963/63 samen met zijn vader een tournee door Amerika, waarbij hij de lezingen van zijn vader over bouwkunst en muziek muzikaal illustreerde. Wijdeveld gaf ook jarenlang schoolconcerten en lezingen voor volksuniversiteiten.

Gedurende de periode 1956-1968 was hij muziekcriticus bij het Vrije Volk. Ook was hij bestuurslid van de Vereniging van Docenten aan het Utrechts Conservatorium en de Koninklijke Nederlandse Toonkunstenaars Vereniging.

Wijdeveld schreef naast kamermuziek een tiental balletten, een symfonische Ouverture en een aantal liederen. Hij was meerdere malen gehuwd en moest meerdere kinderen onderhouden, reden

waarom hij veel schoolconcerten en lezingen moest

houden. Hij overleed in 1985 op 75-jarige leeftijd, overleefd door zijn vader die 101 zou worden.

WOUTER BLEEKER (1904-1967): CENTRALE FIGUUR IN DE NEDERLANDFSE METERELOGIE

Wouter Bleeker studeerde wis- en natuurkunde in Utrecht en begon zijn loopbaan als wetenschappelijk assistent bij het KNMI. In 1937 werd hij adjunct-directeur en in 1941 directeur weerdienst en luchtvaart meteorologie. Tenslotte werd hij in 1965 hoofdredacteur van het KNMI. In de jaren '40 was hij bovendien buitengewoon hoogleraar in de dynamische meteorologie in Utrecht en gasthoogleraar in

Chicago en Florida. Ook was hij jarenlang bestuurslid van de Nederlandse Vereniging voor Weer- en Sterrekunde. Bij de oprichting van de World Meteorological Organisation (WMO) in 1951 werd Bleeker voorzitter van de Commissie voor Synoptische Meteorologie. In 1957 was hij lid van de

Nederlandse delegatie van het Geofysisch Jaar. Mede door zijn toedoen werd op Schiphol een afdeling meteorologie opgericht. Daarnaast schreef hij het in 1942 verschenen onvolprezen driedelige

Leerboek der Meteorologie en werkte hij mee aan de totstandkoming van de Wolkenatlas in 1955.

Kortom, Wouter Bleeker was een centrale figuur in de Nederlandse meteorologie die mede het gezicht van het KNMI gedurende langere tijd heeft bepaald.

WILLEM PHILIPPUS COOLHAAS (1899 – 1981): EEN BETROKKEN BESTUURSAMBTENAAR EN KENNER VAN DE KOLONIALE GESCHIEDENIS

Willem Ph. Coolhaas was voor de Tweede Wereldoorlog bestuursambtenaar in Nederlands Indie en na de oorlog landarchivaris en hoogleraar te Batavia. De in Brielle geboren Coolhaas werd al op 22-jarige leeftijd aangesteld in de residentie Ternate en Onderhorigheden in de Molukken. Daarna volgde overplaatsing naar Sumatra en Flores. Na een eerste verlofperiode keerde hij in 1927 terug om op diverse locaties op Sumatra te werken. In zijn tweede verloftijd promoveerde Coolhaas op “Het Regeringsreglement van 1827”. Hij keerde in 1937 terug als lid van de Volksraad en wordt al spoedig bevorderd tot de rang van assistent-resident.

Gedurende de oorlog verbleef hij in Nederland, maar keerde al in 1946 terug als hoofd van de Regerings Voorlichtingsdienst en werd spoedig daarna tot landarchivaris en hoogleraar aan de Universiteit van Indonesië benoemd. In 1950 keerde Coolhaas terug naar Nederland na een periode van 30 jaar als verdienstelijk koloniaal ambtenaar. Hij werd hoogleraar in Utrecht en werkte daarnaast aan het Koninklijk Instituut voor de Tropen. Als zijn hoofdwerk moet beschouwd worden de uitgave van de eerste acht delen van de Generale Missiven van Gouverneurs-Generaal en Raden aan Heeren XVII over de jaren 1610-1729. Hierin worden alle activiteiten van de VOC op hoofdlijnen beschreven. Hieruit blijkt de grote belangstelling voor de koloniale geschiedenis van Coolhaas.

Coolhaas overleed in 1981 te Bilthoven op bijna 82-jarige leeftijd aan leukemie.

EINDE

WILLEM PHILIPPUS
COOLHAAS.docx